

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

The Guidelines for Developing Collaboration Networks of Small Schools

Under Surin Primary Educational Service Area Office 1

ชนัยชนม์ ศรีผดุง¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงเดช สอนใจ² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ชัย กากแก้ว³

Chanaichon Sriphadung¹ Asst. Prof. Dr.Songdet Sonjai² Asst. Prof. Dr.Vasanchai Kakkaw³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 3) ประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ได้แก่ วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และ วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น การประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์ พบว่าด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีจำนวน 6 แนวทาง ด้านการวางแผน มีจำนวน 4 แนวทาง ด้านการสื่อสาร มีจำนวน 6 แนวทาง ด้านการมีส่วนร่วม มีจำนวน 7 แนวทาง และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีจำนวน 6 แนวทาง รวมทั้ง 5 องค์ประกอบ จำนวน 29 แนวทาง

คำสำคัญ: เครือข่าย เครือข่ายความร่วมมือ โรงเรียนขนาดเล็ก

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹Master of Education Program in Educational Administration Surindra Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

^{2,3}Course Teacher in Master of Education Program in Educational Administration Surindra Rajabhat University

ผู้ติดต่อ: อีเมล: ชนัยชนม์ ศรีผดุง, Chanaichon@kkumail.com

รับเมื่อ 2 สิงหาคม 2567 แก้ไข 17 กันยายน 2567 ตอบรับ 18 กันยายน 2567

3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) explore the current and desired conditions of the collaboration networks of small schools, 2) investigate the guidelines for the development of the collaboration networks of small schools, and 3) assess the guidelines for the development of the cooperation networks of small schools. This study employed a mixed methodology, including both quantitative and qualitative methods. First, to examine the current and desired conditions of the collaboration networks of small schools, the informants consisted of 97 administrators of small-scale schools under Surin Primary Educational Service Area Office 1. The tool used for data collection was a questionnaire. The statistics used were percentage, mean, and standard deviation. Second, to investigate the guidelines for developing collaboration networks of small schools, a total of 11 experts were interviewed. The statistics used were the Priority Needs Index. Finally, the assessment of the guidelines was conducted involving the main stakeholders, comprising 30 administrators of small schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 1. The tool used was an assessment form. The statistics used were percentage, mean, and standard deviation.

The results were as follows:

1. In terms of the current and desired conditions of the collaboration network of small schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 1, the study found that the current overall condition was at a high level, and the desired overall condition was at the highest level.

2. The interview process identified 29 guidelines across 5 components: namely, 6 guidelines for shared vision, 4 guidelines for planning, 6 guidelines for communication, 7 guidelines for participation, and 6 guidelines for knowledge exchange.

3. The assessment revealed that the overall appropriateness of the guidelines was at the highest level, and the overall feasibility was at a high level.

Keywords: Network, Collaboration Network, Small School

บทคัดย่อ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาคนในชาติ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งหวังให้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี สามารถประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีระบบโครงสร้างและกระบวนการศึกษาที่ยึดหลักเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายด้านปฏิบัติและการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและการปกครองส่วนท้องถิ่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

สถานการณ์ที่ผ่านมาการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่สะท้อนถึงบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมที่มีความเข้มแข็งในการร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ยังคงขาดการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพจากภาครัฐ ตามกฎหมายที่ 12 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต มีกลยุทธ์ย่อย คือ การสร้างและขยายความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชนให้เข้มแข็งและส่งเสริมวัตรกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยกลไกวัตรกรรมการศึกษาขั้นสูง เพื่อผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่พัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาบุคลากรรองรับการพัฒนาที่เข้าใจบริบทสังคมและชุมชนในท้องถิ่น (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13, หน้า 121)

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ความแตกต่างทั้งในด้านงบประมาณสนับสนุน คุณภาพบุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียนในแต่ละโรงเรียนล้วนส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา และแสดงถึงความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดจากขนาดโรงเรียนซึ่งมีจำนวนนักเรียนที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งเป็นปัญหาสำคัญและเร่งด่วนที่ถูกจัดอยู่ในแผนพัฒนาประเทศตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ในการปฏิรูปการศึกษาด้านการเพิ่มการกระจายโอกาสและคุณภาพอย่างทั่วถึงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 3) ในปีการศึกษา 2566 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 29,312 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมากกว่าร้อยละ 50 ของโรงเรียนทั้งหมด (โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน จำนวน 14,995 โรงเรียน) และในกลุ่มของโรงเรียนขนาดเล็กนี้ จะเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 60 คน อยู่จำนวน 6,982 โรงเรียน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566, หน้า 2) และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งส่วนใหญ่มีสภาพปัญหาในการบริหารจัดการโรงเรียนที่คล้ายกัน ดังนี้ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ 2) ปัญหาด้านการเรียนการสอน 3) ปัญหาด้านความพร้อมของปัจจัยสนับสนุนและ 4) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 3) ส่งผลทำให้โรงเรียนในลักษณะดังกล่าว ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กระทรวงศึกษาธิการจึงมีแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้สามารถเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีคุณภาพสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองโดยการทำให้โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้มีคุณภาพสูงขึ้น ใน 4 ประการหลักที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพนักเรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตร คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคุณภาพการบริหารจัดการ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา, 2558, หน้า 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ตระหนักถึงผลกระทบของการที่มีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมากย่อมส่งผลถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียน ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารอัตรากำลังครู และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร ซึ่งในปีการศึกษา 2566 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 291 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 130 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.67 ของโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินมาตรการการยุบและควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามมาตรการยุบและควบรวมโรงเรียนมิใช่แนวทางแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่ประสบความสำเร็จในทุกกรณี จึงจำเป็นต้องหาแนวทางยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเร่งด่วน โดยมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาของแต่ละโรงเรียนและแต่ละพื้นที่ เพื่อให้สามารถตอบโต้ปัญหาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างแท้จริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1, 2566, หน้า 3) ซึ่งการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ควรสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน

ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (วรัญพร แสงนภาพวร, 2551, หน้า 13)

จากสภาพปัญหาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งมีจำนวนมาก มีบทบาทหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบาย การปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเร่งด่วน การสร้างและพัฒนา เครือข่ายความร่วมมือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการได้มาซึ่งคุณภาพการจัดการศึกษา การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษา แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการ บริหารงานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของโรงเรียน รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการจัดทำ นโยบายเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนต่อไป

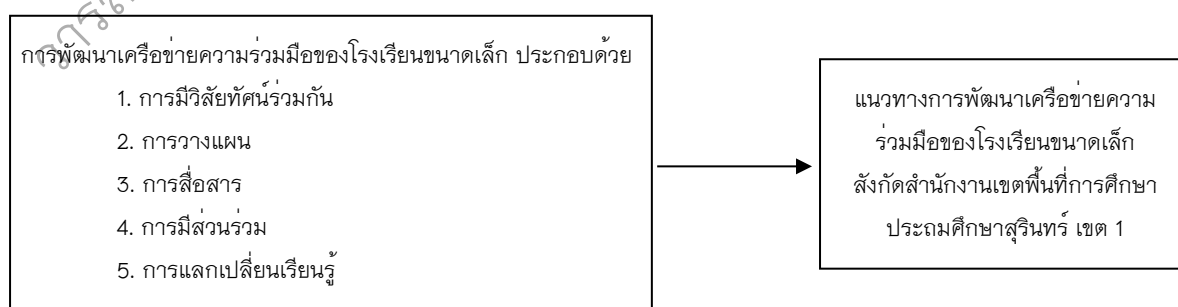
คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 130 โรงเรียน ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 607) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 โรงเรียนและกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified sampling) โดยแบ่งโรงเรียนขนาดเล็กออกเป็นกลุ่มอำเภอ จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ตามสัดส่วนจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กในแต่ละกลุ่มอำเภอ โดยการจับสลากรายชื่อโรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยยึดตามองค์ประกอบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การวางแผน 3) การสื่อสาร 4) การมีส่วนร่วม 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ (Google Form)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ร้อยละ
- ค่าเฉลี่ยและ
- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยเลือกข้อคำถามจากระยะที่ 1 ที่มีผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สูงสุดสามลำดับแรกของแต่ละองค์ประกอบมาเป็นแนวคำถามในการการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน เพื่อยกร่างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการยกร่างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยตรง (Personal interview)

แล้วใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) จากนั้นยกร่างแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก จากผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 30 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมผลการประเมิน โดยจัดทำแบบประเมินในรูปแบบออนไลน์ (Google Form)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ร้อยละ 2) ค่าเฉลี่ยและ 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน, การสื่อสาร, การวางแผนและการมีส่วนร่วมเท่ากับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้, การมีส่วนร่วม, การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน, การสื่อสารและการวางแผน ตามลำดับ

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์ ภายใต้งค์ประกอบ 5 ด้าน พบจำนวน 29 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ได้แก่ สร้างความตระหนักร่วมกันในการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ของเครือข่ายความร่วมมือให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและนโยบายด้านการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด มีความชัดเจน สามารถสามารถวัดและประเมินผลได้ ประชาสัมพันธ์วิสัยทัศน์ของเครือข่ายความร่วมมือให้สมาชิกเครือข่ายทราบโดยทั่วกัน ติดตามการดำเนินงานของเครือข่ายเป็นระยะ สร้างแรงจูงใจให้สมาชิกเครือข่ายมีความมุ่งมั่น ที่จะทำเป้าหมายของเครือข่ายเป็นจริงและสร้างข้อตกลง(MOU) เพื่อก่อให้เกิดความจริงจังต่อภาระงานที่รับผิดชอบ 2) ด้านการวางแผน ได้แก่ ทำ SWOT เพื่อวิเคราะห์

สภาพบริบทของเครือข่ายความร่วมมือ แต่งตั้งคณะกรรมการหรือสมาชิกแกนหลักในการดำเนินงานและสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของเครือข่ายความร่วมมือ จัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่ายที่สามารถปฏิบัติได้จริงและจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเครือข่าย 3) ด้านการสื่อสาร ได้แก่ รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของสมาชิกเครือข่ายเพื่อร่วมกันพัฒนา แก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงานของเครือข่าย มีช่องทางการสื่อสารออนไลน์กับสมาชิกเครือข่าย เช่น เพจเฟซบุ๊ก ไลน์กลุ่มและจัดทำทะเบียนข้อมูลติดต่อและเบอร์โทรศัพท์ของสมาชิกเครือข่าย ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกเครือข่ายทราบถึงวิสัยทัศน์ แนวปฏิบัติและการดำเนินงานของเครือข่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ ผ่านสื่อออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ จัดแสดงผลงานทั้งปีการศึกษา (Open House) นำเสนอผลงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) และเชิญชวนองค์กรในท้องถิ่นมาร่วมงาน เชิญชวนบุคคล / กลุ่มบุคคล/องค์กร / หน่วยงาน ที่มีความรู้ประสบการณ์ ให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายและประสานงานกับเครือข่ายอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของเครือข่าย 4) ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ จัดประชุมสมาชิกบุคลากรหลัก ผู้เกี่ยวข้องหลัก ตัวแทนโรงเรียน กลุ่มแกนนำของเครือข่าย เชิญผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะทำงาน เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของเครือข่าย จัดกิจกรรมระหว่างสมาชิกเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอและพัฒนาความร่วมมือให้เกิดแนวปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีและประสานความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกเครือข่ายและบุคคลทั่วไป จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลงาน ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจการดำเนินงานของเครือข่าย ส่งเสริมให้สมาชิกเครือข่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูล สนับสนุนซึ่งกันและกันทั้งในด้านทรัพยากร ความรู้ สถานที่ ในการดำเนินงานของเครือข่าย ทำทะเบียนข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ในท้องถิ่น จัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เอื้อให้สมาชิกเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมเป็นวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านและสนับสนุนการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับสมาชิกเครือข่าย เช่น เชิดชูเกียรติ รางวัล

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า ความเหมาะสมของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การสื่อสาร การวางแผน การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตามลำดับ มีความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผน การสื่อสาร การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

4. จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญและใช้เครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ทำให้เกิดความร่วมมือภายในของโรงเรียนกับผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แก้ปัญหา เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนรวมถึงสนับสนุนการจัดการศึกษา เครือข่ายความร่วมมือจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา (2564, หน้า 49) ที่มีมติกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ตามแบบข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA) ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย หมายถึง การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การจัดระบบการให้บริการในสถานศึกษา และสภาพที่พึงประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือภายในของโรงเรียน ถึงแม้ว่าสภาพปัจจุบันของเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนอยู่ในระดับดี แต่ยังมีต้องการที่จะพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ชญาภาญ์ ศรีเนตร (2562, หน้า 89) ที่ศึกษา สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนางานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูมีความต้องการในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นและเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและกรีซ ชีรางศู (2563, หน้า 145) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและศมากร พาน้อย (2557, หน้า 119) พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงถึงการดำเนินงานที่ดี แต่ก็ยังต้องการให้มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ภายใต้องค์ประกอบของการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การวางแผน 3) การสื่อสาร 4) การมีส่วนร่วม 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น สอดคล้องกับ วรียพร แสงนภาพวร (2551, หน้า 13) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ควรสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียนและสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และแนวคิดของธีระชัย ช่างบุญศรี (2558, หน้า 176) ได้กล่าวถึง กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันทุกคน ทุกหน่วยงานต้องมีการดำเนินการร่วมกัน มีการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันทุกคน แสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาที่ทุกคนต้องปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน มีการติดตาม การประเมินผล เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการสร้างความร่วมมือของสมาชิกเครือข่ายตลอดเวลา มีภาวะผู้นำ และการประสานงานของเครือข่าย มีการปรับปรุงงานเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพ มีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่าย พิมพ์องค์ เจียวปลื้มจิตร (2566, หน้า 187) แนวทางในการใช้เครือข่ายความร่วมมือ คือ การสร้างความตระหนักถึงความจำเป็น ในการใช้เครือข่ายความร่วมมือ การวิเคราะห์องค์กร ร่วมวางแผนการใช้เครือข่าย การประสานและแสวงหาเครือข่าย การดำเนินการใช้เครือข่ายภายใต้ความร่วมมือ การให้ความสำคัญกับเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างโอกาส ความเสมอภาคการให้เกียรติเครือข่าย การสร้างกลไกตามมิตร การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารสร้างความสัมพันธ์ การนิเทศติดตาม และประเมินผล การรักษาความต่อเนื่องและความยั่งยืนของเครือข่ายความร่วมมือ

3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เครือข่ายความร่วมมือในการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) ที่มุ่งการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน และทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยเร่งรัดการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งบางส่วนคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ เสมอ สุวรรณโค (2558, หน้า 128) ที่ศึกษารูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ผลการประเมินด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญเพิ่ม สอนักดี, ฉลอง ชาตบุระชีวิน และ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2559, หน้า 99) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาล มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมาก และ นพภูล บุญพงษ์ (2560, บทคัดย่อ) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาทุกองค์ประกอบมีค่าความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

โรงเรียนขนาดเล็กควรให้ความสำคัญกับเครือข่ายความร่วมมือซึ่งมีส่วนในการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะกลุ่มของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งมีความใกล้ชิด การมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา องค์กรท้องถิ่น เครือข่ายสถานศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะช่วยสนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับการพัฒนาต่อยอดในด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างความตระหนักให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่และประโยชน์ของเครือข่ายความร่วมมือต่อการพัฒนาโรงเรียน กำหนดวิสัยทัศน์ของเครือข่ายความร่วมมือ วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ประชาสัมพันธ์งานของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่าย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการจัดการงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็กต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545.

กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กรีซ ชีรางศุ. (2563). แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชญาภาญจ ตรีเนตร. (2562). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนางานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ด. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธีรฤดี เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏ
อุบลราชธานี.
- ธีระชัย ช่างบุญศรี. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนวิทยาศาสตร์
ภูมิภาค. วิทยานิพนธ์ คศ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นพปฎล บุญพงษ์. (2560). การนำเสนอรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ด. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญเพิ่ม สอนักกดี, ฉลอง ชาตบุระชีวินและสุกัญญา แซ่มะชัย. (2559). รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการ
จัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 18(4), 99 – 113.
- พิมพ์อนงค์ เจียวิมลจิตร์. (2566). รูปแบบการบริหารการใช้เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ป.ด. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วรัญพร แสงนภาพร. (2551). การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีกลุ่มโรงเรียนตำบลไทรน้อย.
วารสารการศึกษาไทย, 4(5), 6 – 7.
- ศมากร พาน้อย. (2557). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารเครือข่ายโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ด.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*.
สุรินทร์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *รายงานที่ดื้อารไอนแนวทางแก้ไขปัญหารโรงเรียนขนาดเล็ก*.
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2566. แหล่งที่มา <http://www.moe.go.th>.
- _____. (2562). *นโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2566.
แหล่งที่มา <https://www.obec.go.th/wpcontent/uploads/2018/10/OBECPolicy62.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2563). *เกณฑ์อัตรากำลังสำหรับสถานศึกษา*
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษา.
- _____. (2564). *คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่ง และวิทยฐานะข้าราชการครู*
และบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. (2558). *รายงานผลการดำเนินการประเมินคุณภาพ*
ภายนอกสถานศึกษา. สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม*
แห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570). ราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2566*. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2567). *ภารกิจสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

- เสมอ สุวรรณโค. (2558). รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน ระดับประถมศึกษา.
วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 16(2), 128 – 137.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร